Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

(«СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газет арадувл 1923 шера денз ● ШИНАРА, 11 февраль, 1975 шу. ● № 18 (5463). ● Мах 2 кеп.

КПСС ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТЕ

«1941 — 1945 шерашкарча Сийлахь-бокххача Даьхен тIем тIа советски халхъо Котало йьхьа 30 шу дизаре «Хьаькъа» дешага хьежIа КПСС ЦК. Цу деттах лаьца тIаийаьча соцам тIа белгалдоаькх, германски фашизмо Советски Союзах хьоирибаь тIом дунен империализмо социализмана ду хьалдаьхьаьча терзаьшарча нисех ягара чIоагIаргIаьр, вай Даьхенан халхаьгIа вIаьккха а тIа ца кхаьчача тайпара хала тохкам хиина хилар. Цу тIем тIа хьасташ яр дунен тIа эгара хьалхарчи социалистическийн паччахьалхен хьеда, дунен цивилизацие, прогресса, демократе хоаие.

Советски халхъон цун майрачу Герзашцарна IIIIIIIII-ан-ан-хинг йоккхъаш йоха а вIа эпIийр гитлеровски Германин цун сателлиташца, кIалхарЬьккхйр социалистически кортамукъаьлен, кортамукъаьле яккхара сийлахьоккха мисси-чакхъьккхар, сийлина кхочушлиир цIий интернационалийн декхар. Дунечуна лоаь де отта гIийртача германски фашизмана никъ бийжка керттера нна а хиина дIаттIар вай мохк, тIема керттера хьаьо цIий кIан тIа лайра цо, гитлеровски Германин цуз тIехьаьгIа милитаристски Японин йохаеча хоаидиболаьш болх даьха а даьлдар.

Фашизм эша а ях йьккхача кхоталоан дерригдучеи-историческе событи хилар, цо чIоагIа волаьстен йир дуне дегIа даьра берригача лелам. Цо хьаьекхар, социалнем машина, демократе, социальн прогресса гIулдаьхь эгара, тешаечIа йоха чIоагIаьле хилар.

Сийлахь-бокххача Даьхен тIем тIа Советски Союз котьжарор йог тешаеен лаьхьаьжар дунен тIа эгара хьалхара социалистическийн паччахьалхе вахара нис болаш йохаюлургIойшийн хилар. Октябро хьалхьлачу но хьаьхьхар кирда общественнийн паччахьалхенн строй, социалистически экономика, марксизма-ленинизма идеологи толар, советски общеста морально-политическийн цIоарГо, СССР халхъийн дохаргдоаца доттагIаьл. Из котало хьаьхьелаа керттердер хIинзаьлаьн Iьа шийна нийсса кхи цIьхьана доаьшш ленале гIулдаьх карагIаьнна советски халхъ да. «...Советски халхъ,— белгалдаьккхйр КПСС ЦК Генералийн секретарь Л. И. Брежнева. — сийлина чаьхьаьлнна тIема бирсача токкемах. МоастагIа вохавир, гороаттаьнгир. Вай бацца-дикана хьаьхьо, хьурвалча халхъо, кьонаьчаа доаьна халхъо планета тIа даккха вай а йир тIема шерий шера йоккъе гIолла чакхъьккха Iьа а еоь сий доаьна ленинский бейраьх, Сийлахь-бокххача Октября бейраьх, социализма бейраьх».

Йаьхьчаа хана моастагIчуна даьттаьча халдча хьаьсаме пийна нийсса кхи да хиина майралн Iаьлвьаьте доккха кьоаьчIаьл хьаьелаьр хьаьрсен флотен тIемахошца. Ше тIех хьаьлар хьаьхьелхар советски тIема искусства, тIема операцийн чакхъькхара гIулдаьхь тIехьаьмийн йоккхъ говзаьл — цIий кIан бIаргаьлайтар Коммунистически парте хьаьхьенеча Герзашцарна Низий командийн политически кIадраьнна.

МоастагIчуна тIаье турпала гIулдаьхьан лелаьдир партизаннийн подполье даьхь лаьцарчеен. ЦIаьлаьш ергIийна террито-ра а чулоаьшш баьржача партизийски боламе хьаьгIа хьагучаьлар советски наьха дер тIа-ра патриотизм.

ТIехьаьмийн денале гIулдаьх карагIаьлар шоай са на кодеш даьхьеьгарна Герзашцарна Низий тIемахошца цхьана моастагIа эша а ях котало йоккхаш хиннача болхлой класса, колхозин аьхрхошта, советски интеллигенцена, тIом мел латтаьча даьна цхьа тIема лагерь ворг-ер фронтн тыла.

Фашистски Германеца советски халхъо хьоьсам доаттаьгIар дуган урдуттаьдеьр вIашIехьаьхьара. Коммунистически партя ер — вай общеста хьуГелдуч лостам телен нна. Iаьлвьаьте хьаьча хьаьлаькх вIашIехьаьлар цуо фашистски Гаьрахоштта духьаьлача сийнагIа нормаш 180 процент хьоьчаьнгIо цо.

Хьинарг хьаьсегарда совгIа общественни болхъ тIа а дика даьха лоаь цо. Массеех шу да Фаинас прффсоюза цехкома члена декхарадр цIенеи диззаш хьоьчаьнгIу.

СУРТА тIА: болх беш я намотчица Ф. Наумова.

Ф. Наумова Фаина. Юкъера лаьрхIа-на хIара сменаьлхьча хьоьвсама советски халхъ оарцагIаьккха а, тIом болабеннийн хьаьхарча юкъяьрхинна аьттIу болаш мотивийн пийсьенна йоллаешьха а, тIом латтаьча юкъагIа овлангара лена хувнам бе а, из котаьлца чакхдаьга Iаьлаьше а. Болгтала тамщийна боккха болх чакхбаьккхар парте халхъа боахам тIема лярда тIа оттабара. Шоашкара шоаш гойтача вагсалца, турпалаьца, кьоьначчалца коммунисташа тIема денал урауттаьдора, ньха, майрача гIулдаьхьанга тIакхуьлар уж. МоастагIа эша а вIа йизза коаьло боаьккхарбоIлгах чIоагIа дог тешадора цар. TIема шерашка боарам боаьщш чIоагIа лакхьелар парте авторитет, хьаьхьа, ахотаьлер цуо кулгаьнаьн, чIоагIаьгIа лакхар партен халхъен цхьоагIо.

TIема бирсача шерашка, хьаьрнача хана а саина, парте лейле гIоьна хиннай Ленинский комсомол. Даьн халхъа дег чу даттаьрда советски хьалсега — патриотка, бIуьковчи, хьаьхьгамхочуьн, салтечуьн нана сеГбат.

Соцам тIа белгалдоаькх, фашизмана духьаьла доаттаьдьча хьоьсам дIалийача мехкийна шерра бьаьжа Даьхьаьн болаш лаьлдьмте боккхъна лоархIаьне хиина хилар. Фашизмана духьаьларча хьоьсама Латвийсан даьм юкъеГоргда партизанскан IIуьнаьшшан гера кара а вIийр кь восстанийн, халхъа-кортамукъаьлен нийнй бIухой турпалаьл. Адамаьлен эгара хьеремеГчиа моастагIчуна дуьхьала, тIем лаьчча хьоьсаме хьаьлга даьттаьй коммунистически болхлойн партеца. Коммунистица хьаьхьелхьо цIоьнан боьхьонца бола пIтдаьгIийн, интернационалистаьш, лерригIа болхаш бола халкьийн карГIатоьнен кортамукъаьлен тIехьаьра хьоьсамхой хилар.

МоастагIа эша а ях юкъара котаьло йоккхъаьча коаьхка даьха йьлдар витигитарехьоьсан коалицена юкъярча паччахьалхеений халкьашен хьеашшен Практикде, дьаьлаьклар тайп-тайпара социальн стройш йолча паччахьалхенаца гIойле а йолаш цхьана политически тIемен гIулдаьхьан лелаьле гIоро хилар.

Германски фашизмо японски милитаристаьш йохаьрах Европан Азен дуккхача паччахьалхечашкара реакционийн режимашца дIаьльхар, хьаьлсегара яьхьа фрциалийн бахьаьн болаш хьоьсамн лоттаьбара аьттуьн бола хьаьлаш хилийтар. Дуккхача европейскийн азиатский мехкашца революцийн толаме, чакхъьлхар бахьан болаш дунен социалистически система хьаьлиар, хьоьвгIьлар ерригача капитализма юкъара кризис, сийлаьр дунен революцийн процесс дегIийлгIийнгIа. Социалистически содружества халкьашца коммунистически болхлойн партей кулгаьлца IаьлвьаьтеДжкхий толамаш даьхад экономически, политически, духовни вахара ерригача сферашца, шоай мехкийн дегIаьхьаьча паччахьалхенашца нийсдир уг тайпара кердача общественни строях йоаьхка лаьхьарIойоца торонан ьа а хьоьхкаш.

Фашизм эша а ях котало йьхьара аьттуьн бола хьалаш хилийтар капитална мехкашка болдаьхой болаш дIаьхо дегIаьоаьлабара, болхлой классех берригача къьхьегамхойн гIулаьхьа тIехьара эгара хьиннарГа хьоьсамхой лоархIаьлуьн йола коммунистически болхлойн партеца дегIаьхьаран «дежIийнарн». Вай хана эгара влиятельнегIа бола политически нна а хиина дIаьттаьр дунен хьаьхьелхьа юкъера коммунистически болам.

Гитлеровски Германин милитаристски Японин йохаьрс аьттуьн баьккхар къьмйр-кортамукъаьлен болаш бола айбара, империализма колониальн система йохаьра. TIом лаьбаьнчаьнна тIехьаьГаьрна хана Азе, Африка, Латински Америка дуккха мехкаш, колониальн лоаьах мукъа а даьнна, бIубенна шоай мукъаьгIа degIаьхьара ньаьхьа тIа даьлдар.

Дунен аренерча нийсий соотношенена юкъе социализмана пайдаьна долча оагIорьта ойланнарга бенз хиннча хувдамашца балхьий хьеаьшта ший кьаьшт долча тайпара доал даьра торонех яьккхар империализм, социалистически мехкийнна, нар хьинарг арахьара йоаьтинка, машиерн прогрессей нийсий дунен халкьашта юкъера солидарностъ хIинз теркал ца йийча яр ца йоалаьча хьоаьадаьш IуьлаьХ.

КПСС XXIV съезде тIаийна машара Программа лерригIа чакхъьлар, вежарашца долча социалистически мехкашца вIашIа даГа а даьхьаьл политика лелаьр бахьаьн долаш «шийлаьча IемагIара» дунен халкьашца юкъера яьккхам кIаьлбаьргаьхь, тайп-тайпара общественни строяш йола паччахьалхенаш мIашаре яьхара принципийн лерда тIа шерра цхьана гIулаьккхаш лелаьдергахь гоьа тохаш лаьтт. Хувдамаш хулаш латтаьгIа бакъаьеш да Европера хьаьх уьнаьцIена хилар, дунен шоалагIа тIемера тIом дIабьаьнна чуьа тIехьаьгIа degIаьхарахь хьаьхинварш политически чIоагIдар.

Дунен тIа лижача оагIорахьаьл йеста гIулаьхьан degIаьдоаьлар, дунен халкьашта юкъера яьккхам кIаьлбаьра процесс йоха даьстаьрIойоаьш хилийтар Коммунистически партия Советски паччахьалхен, машар бесаш мел дола нийсаьш. ЦунцIе цхьана, белгалдоаькх соцам тIа, дIаьлаьйта йийн яь империализмийна уйла хувнаьлаьнна хулар, реакцен агрессеи нийсийн герз IоаьлаьлаьнгIа а дунен халкьийта юкъера гIулаьхьаьнна хулаш латтаьча дикача хьоьвавашта новкъаьрде е гIерташ а хилар. ЙоккхаьгIа хуьл империалистически паччахьалхенан тIема бюджеташ, кхоьмаьн даьт дунен тIаьрна цхьаьолча районашца, соцам яь социалистически мехкийта духьаьлара идеологически дикарсеш.

Машар бесаш болх политика лерригIа чаьх а йоаьхаш, Коммунистически партея Советски правительствоца хаддаьна йоаьхо ю социалистически Даьхен оборонин яьз чIоагIдара, даьн да хуьргболча уйлаьца соцстен хьаьх хьаьлхебара, доллар тIема ду мехка маврца кхьаьлсгаьна кхерамлен тешшаме лораеш хилийтара. Цу тайпара никъ лелаьбаьна баьргбоьвашш нийсен хилар баьккъу. ДIабаьхьа тIема ворхаша.

Машарен социализмен гIулаьхьа доккхъ зе ду мадарра дьаьчо реакционийн гIозраьрца, машар чIоагIаьрен дунен халкьашта юкъера яьккхарен кIаьлбаьрен политикийн духьаьла баьрашца баьта баьхьа Китайн IIIIIIIII-ан-ан-хиннарца кулгаьлца лелаьбеча антимарксистски, барт эгIаьбеча ньаьхъ.

Вежарашца йолча марксистско-ленински партийнца кхаьна социалистически содружества мехкийн цхьоагIо дIаьхо йIоагIьен ужа кхотаьен, дунен социализма система нна айбе, Варшавски Договора юкъе даьхьа лоаьца паччахьалхенашца цхьана лелаьду политически тIемен гIулаьхьан эргадоахьаш тIе гIерт КПСС.

IIIIIIIII-ан-ан-хиннарца ньаьхьа тIемера тIем тIа советски халхъо машара беркатах пайда эша. TIемо ях вовнда ергIа а ю. TIеГаьлна — лоькхий толамаш даьхьа но коммунизм хьаьлеча. Цу ньаьхьгIа боккха тIа балкхаьр да КПСС XXIV съезда историческийн решенеш цхьоачаьнгIо. ИьсаьгIча пятилетка декхарашца кIоачаьнгIра вай мехка къьхьегамхошта карагIаьнна турпалча гIулаьхьаьнгIа хьагуш да лаьхьа сахкетаьм дег тIара патриотизмн хилар, котьяьха гIерташ сийлаьь-бокххача Даьхен тIема шерашца миллионаш болча советски наьхийнна йIийна хьаьхьа доаьдача кьонаьчаьнна тIом баь йолча коммунизма идеалашца боарам боаьщш чIоагIа тешаме хилар.

Советски халхъа, дерригача прогрессийн адамий вахаре гIорььяьна политически сийлин хургьа немецко-фашистски гIаьрахой эша а баь йьхьаьча Котаьлон 30 шу дизаьнах.

1975 шера 9 мая да дерригача халхъа йIий санна белгалдоаькхъагIа Советски Союзе хьаьхьегамхоша.

Партийна, советски, профсоюзнн, комсомольски организацийн, эскарен флотен политорганаштна могаьдаьл промышленнийн предприятийнен гIиндлоаьйкн, колхозашца а совхозашца а, учреждениийн, дешара заведениийн, эскара доаьхьошна а кемаш тIа а фашистски Германин милитаристски Японин эша а ях советски халхъо йьхьаьча Котаьлон, Советски Союзон цуо Гервашцарча Низийн, хиннаьн имперциализма керттера хьаьрнн нно бохабечча лаьцча даьхьа дерригучен-исторически доаьхIаьн дIабоьвийтара шерра политико-политически болх боаьржабелга. Сийлахь-бокххача Даьхен тIема шерашца немецко-фашистски гIаьлахойн японски милитаристаьш бохьабелга вIийтIехьаьлоькхача КПСС-о кхочушлаьн кулгаьдара даьхь, советски пахха эскарен флотен тIемахой, пIрнзаьнгI а подводнь лоькхийн-ньаьгIа а массован турпалаьл, болхой классеца, колхозин аьхрхошта, интеллигенцена гIулаьхьа хуьвш кIаьлаьнна, денаьле гIулаьхьа кIоьвгIен къьаьгIан хьаьхьоькхийта.

Массе оагIорахьаьра хьаьелаьла доаьгIа чIоагIен аьрнен ленинский подтекст — чакхъьлхара, СССР экономически оборонийн нна, советски общеста социально-политически алийнн кIаьнгIа гIулаьнна; социальнстически кооперативе, кIотаьяьра, хьаьлхьй машарен кхеравлен чIоагIьара КПСС-о лелаьдеш тIиккхаьна тайпара гIулаьхьаьн. Кьаьччаьлаьш ньа дунен реакцен имперциализмн нийн агрессеин маьлн, дунен халкьийта юкъера яьккхаьн кIаьлаьнна. Цу тайпара никъ лелаьбаьна баьргбоьвашш нийсен хилар баьккъу. ДIабаьхьа тIема ворхаша.

Машарен социализмен гIулаьхьа доккхъ зе ду мадарра дьаьчо реакционийн гIозраьрца, машар чIоагIаьрен дунен халкьашта юкъера яьккхарен кIаьлбаьрен политикийн духьаьла баьрашца баьта баьхьа Китайн IIIIIIIII-ан-ан-хиннарца кулгаьлца лелаьбеча антимарксистски, барт эгIаьбеча ньаьхъ.

Вежарашца йолча марксистско-ленински партийнца кхаьна социалистически содружества мехкийн цхьоагIо дIаьхо йIоагIьен ужа кхотаьен, дунен социализма система нна айбе, Варшавски Договора юкъе даьхьа лоаьца паччахьалхенашца цхьана лелаьду политически тIемен гIулаьхьан эргадоахьаш тIе гIерт КПСС.

IIIIIIIII-ан-ан-хиннарца ньаьхьа тIемера тIем тIа советски халхъо машара беркатах пайда эша. TIемо ях вовнда ергIа а ю. TIеГаьлна — лоькхий толамаш даьхьа но коммунизм хьаьлеча. Цу ньаьхьгIа боккха тIа балкхаьр да КПСС XXIV съезда историческийн решенеш цхьоачаьнгIо. ИьсаьгIча пятилетка декхарашца кIоачаьнгIра вай мехка къьхьегамхошта карагIаьнна турпалча гIулаьхьаьнгIа хьагуш да лаьхьа сахкетаьм дег тIара патриотизмн хилар, котьяьха гIерташ сийлаьь-бокххача Даьхен тIема шерашца миллионаш болча советски наьхийнна йIийна хьаьхьа доаьдача кьонаьчаьнна тIом баь йолча коммунизма идеалашца

Грозненски опытно-экспериментальн завода болхлоьта юкъе нтгаш хьаьхьегамхой да ваьнен тIехьаьнен мара проьччийн хийн а ца ен хIаьнлелха шоай еше шера заьзнн хьоьчаьчуьн. Цаьрех даI а электронно-монтажнен участка наьмотчица, коммунистическе къьхьегамма уларнн Наумова Фаина. Юкъера лаьрхIа-на хIара сменаьлхьча хьоьвсама советски халхъ оарцагIаьккха а, тIом болабеннийн хьаьхарча юкъяьрхинна аьттIу болаш мотивийн пийсьенна йоллаешьха а, тIом латтаьча юкъагIа овлангара лена хувнам бе а, из котаьлца чакхдаьга Iаьлаьше а. Болгтала тамщийна боккха болх чакхбаьккхар парте халхъа боахам тIема лярда тIа оттабара. Шоашкара шоаш гойтача вагсалца, турпалаьца, кьоьначчалца коммунисташа тIема денал урауттаьдора, ньха, майрача гIулаьхьанга тIакхуьлар уж. МоастагIа эша а вIа йизза коаьло боаьккхарбоIлгах чIоагIа дог тешадора цар. TIема шерашка боарам боаьщш чIоагIа лакхьелар парте авторитет, хьаьхьа, ахотаьлер цуо кулгаьнаьн, чIоагIаьгIа лакхар партен халхъен цхьоагIо.

TIема бирсача шерашка, хьаьрнача хана а саина, парте лейле гIоьна хиннай Ленинский комсомол. Даьн халхъа дег чу даттаьрда советски хьалсега — патриотка, бIуьковчи, хьаьхьгамхочуьн, салтечуьн нана сеГбат.

Соцам тIа белгалдоаькх, фашизмана духьаьла доаттаьдьча хьоьсама дIалийача мехкийна шерра бьаьжа Даьхьаьн болаш лаьлдьмте боккхъна лоархIаьне хиина хилар. Фашизмана духьаьларча хьоьсама Латвийсан даьм юкъеГоргда партизанскан IIуьнаьшшан гера кара а вIийр кь восстанийн, халхъа-кортамукъаьлен нийнй бIухой турпалаьл. Адамаьлен эгара хьеремеГчиа моастагIчуна дуьхьала, тIем лаьчча хьоьсаме хьаьлга даьттаьй коммунистически болхлойн партеца. Коммунистица хьаьхьелхьо цIоьнан боьхьонца бола пIтдаьгIийн, интернационалистаьш, лерригIа болхаш бола халкьийн карГIатоьнен кортамукъаьлен тIехьаьра хьоьсамхой хилар.

МоастагIа эша а ях юкъара котаьло йоккхъаьча коаьхка даьха йьлдар витигитарехьоьсан коалицена юкъярча паччахьалхеений халкьашен хьеашшен Практикде, дьаьлаьклар паччахьалхен строй, социалистически экономика, марксизма-ленинизма идеологи толар, советски общеста морально-политическийн цIоарГо, СССР халхъийн дохаргдоаца доттагIаьл. Из котало хьаьхьелаа керттердер хIинзаьлаьн Iьа шийна нийсса кхи цIьхьана доаьшш ленале гIулдаьх карагIаьнна советски халхъ да. «...Советски халхъ,— белгалдоаькх КПСС ЦК Генералийн секретарь Л. И. Брежнева. — сийлина чаьхьаьлнна тIема бирсача токкемах. МоастагIа вохавир, гороаттаьнгир. Вай бацца-дикана хьаьхьо, хьурвалча халхъо, кьонаьчаа доаьна халхъо планета тIа даккха вай а йир тIема шерий шера йоккъе гIолла чакхъьккха Iьа а еоь сий доаьна ленинский бейраьх, Сийлахь-бокххача Октября бейраьх, социализма бейраьх».

Йаьхьчаа хана моастагIчуна даьттаьча халдча хьаьсаме пийна нийсса кхи да хиина майралн Iаьлвьаьте доккха кьоаьчIаьл хьаьелаьр хьаьрсен флотен тIемахошца. Ше тIех хьаьлар хьаьхьелхар советски тIема искусства, тIема операцийн чакхъьккхара гIулаьхьа тIехьаьмийн йоккхъ говзаьл — цIий кIан бIаргаьлайтар Коммунистически парте хьаьхьенеча Герзашцарна Низий командийн политически кIадраьнна.

МоастагIчуна тIаье турпала гIулаьхьан лелаьдир партизаннийн подполье даьхь лаьцарчеен. ЦIаьлаьш ергIийна террито-ра а чулоаьшш баьржача партизийски боламе хьаьгIа хьагучаьлар советски наьха дер тIа-ра патриотизм.

TIехьаьмийн денале гIулаьхьа карагIаьлар шоай са на кодеш даьхьеьгарна Герзашцарна Низий тIемахошца ихьина моастагIа эша а ях котало йоккхаш хиннача болхлой класса, колхозин аьхрхошта, советски интеллигенцена, тIом мел латтаьча даьна цхьа тIема лагерь ворг-ер фронтн тыла.

Фашистски Германеца советски халхъо хьоьсам доаттаьгIар дуган урдуттаьдьр вIашIехьаьхьара. Коммунистически партя ер — вай общеста хьуГелдуч лостам телен нна. Iаьлвьаьте хьаьча хьаьлаькх вIашIехьаьлар цуо фашистски Гаьрахоштта духьаьлача сийнагIа нормаш 180 процент хьоьчаьнгIо цо.

Хьинарг хьаьсегарда совгIа общественни болхъ тIа а дика даьха лоаь цо. Массеех шу да Фаинас прффсоюза цехкома члена декхарадр цIенеи диззаш хьоьчаьнгIу.

СУРТА тIА: болх беш я намотчица Ф. Наумова.

И. ПЛИЕВА сурт.

«САЛЮТ-4» ЯХАЧА СТАНЦЕ ЭКИПАЖ ЛАЬТТА IОЕССАЙ

ТАСС ХОАМ

1975 шера 9 феврале московски ханах 14 сахьаьта 03 минутийн йьхьа «Салют-4» яхача IилIман станце тIеи «Союз-17» яхача транспортин кема тIеи 30 денн-бусн йола тохаьнийн программа кхочушйьхьуьчу тIехьаьгIа лаьтта IоЕССАЙ космонавташ новкъостийн Алексей Александрович Губарев Георгий Михайлович Гречков.

«Союз-17» яхача транспортин кема Iойоссан аппарат лаьтта кхаьчар Советски Союза территоре расчетни йолча районе Ленинград яхача города 110 километр хьалхарчу Ленинград-малхболан оагIорахьа.

Космонавташ лаьтта Iойоссачуа тIехьаьгIа могаш маьрша ба.

Лаьтта IохаIойоссе кийчуьн космонавташца «Союз-17» яхача транспортин кема чу дIаьчуйхьар IилIман тоохкма материалаш, фотон кинон пленкай кассеташ, бортовн журналаш, цуа тIехьаьгIа лаьхьийтар станце алик-лаьн.

Московски ханах 9 сахьаьта 00 минутн йьхьа вIашIехьаьстадиР «Союз-17» яха транспортин кемен «Салют-4» яха станцин. Iойоссадоаьлаьхьа кема ориентаци йир, цу тIехьаьгIа дIаьлаьлийтар торионин двигательна установка. Двигатель болх бьа бьаьлаьше а «IашагIкъьстар кема отсекай, Iойоссен йола аппарат лоьхьийтара ньаьхьа тIа йьхьар.

БорхI километр лаьхьа йолча хана хьаьлийтар парашютни система, хIаьта аппарат геттара лаьттана гарехьаьчеча болх болаьбир кIаьлдаI Iохьаьра аппарателлаца, цуа тIехьаьГа медлаьшха лаьтта Iохайра аппарат.

«Салют-4» яха станцин автоматически режимагIа дIаьхо IилIаш я.

КОММУНИСТИЧЕСКИ САКХЕТАМ ЛАКХБЕ

Советски халхъо, цун ленинский партие шоашта хьалхашка сийлахь-бокххача гIулаьх оттаьдьл — лучен тIа эгара толаш гIаьгIа, эгара нийсаГIа, эгара кхаьетамегIа йола общество хьаьелга. Цун байрахьа тIа яздьл хургIа: «ХIаранегара — цунна хьаьде могар, хIаранена — цунна эшар». Из де лерхIар бахьан долаш Россе болхлой-дахарийн Iаьоан да кхобеш дайсаб дунен халкьашта юкъера империализма нисашта духьаьла, советски наьха дукха цIий Iоухийташ лорийр шоай. Даьхе, Октябро йьха историческийн котаьлаьш чурча а арахьара а контрреволюцех, немецки фашистех.

Вай лайра воашта тIа меа кхаььа халонаш ла, селла доккхий хIаманаш карагIаьуьла наьха легаш ураьттаьдьр? Из нийн ба Коммунистически партс даь кулгаьл, шийна но чуаьлла ленински хьаьььаьл, советски наьх цунна доаьуьр доаьшш нуГаьььа хIар, цох тешаш хилар. Вайна тешашаш гучаьлаьнна партс доаьчIаоГIа хилар, ше дерга аьннар чаьх ца доаьккхаш но да дутнага, хIаьта но мел лер къьхьегамчой бахара хьаь-торо тIа тIа тоьра тIадерзадь хилар. Партех, но де лерхIар нийса хIаьрах тешар, миллионаш бола нах коммунистически сакхетам лакха болаш хилар из ба тIем тIа турпалаьл денали гойта, тIе лоаш ца кхобеш кхьаьнийча советски наьха легаш ураьттаьдь нийн бухбийнна хьаьт.

Парте де мел дезар ду из кхочаьлургбоаца хьаьт хIаназарна а тIайоаргIаьа а тIехьенаьнта из телаш, цIаькхха лакхарийбоаьнан хилийтара, вай тIехьаьнаьш шоай лай бойрах лаьлаьн аьнн-дIаьхьарг, пар сий лакха лоаттаьдара. Парте хьаьлара декхар,— белгалдьаьхьа В. И. Ленина, — шийн программа, шийн политика нийса хиларах духьаьгIа бола нах дIаттешабар. ДIатешабаьн а ца Iеш, къьхьегамхой коммунистически дегIуйаьш доаьлаьш хьаьелхебара практически бола в вIашIехьаьккхаьр; ньаьха политически производственнийн хьинарна, цар кхоллама инициативнага из тешам хьагуш хургбола хьалаш хьаьхоларг. КПСС XXIV съезда ше ньаьа Отчетна доклада тIа новкъостийн Л. И. Брежнева аьлар: «Центральнийн Комитетера дина Iарглоаьшш дерхI вай бергIа идеологически бола чIоагIаьгIа бар, хIаьта эгара хьаьлха, коммунистически идеалашта, вай строительства хьаьлга доаьча декхарашта ула йола пропаганда хьинарегIен де лерхIаьчуьн духьгаьгIа тIаьрзаьнн яр».

Нохч-ГIалгIай республикан партийнийн организацие, КПСС XXIV съезда решенеш хьаьгIа кхочаьчашъеш, дикка шерььий идеологически бахьа формашн средствашца, ньаьха коммунистически сакхетам аьббара болх духьаьгIа беркат доаьлаш бе йьхьнай. Эшарш болча пропагандисташа, лекторашца, агитаторашца, политинформаторашца къьхьегамхой-коммунистаьш вай партеца чуен арахьарен политикийн. КПСС XXIV съезде оттаьй социально-политически экономически дегIаьдахьара историческийн программа, из кхочаьчашъ советски наьха кара гIаьлаьнар, дIаьхо де дезар, кIаьдрийн гитлеровски Германин шийна цIий даьлар дезду да, из тIем тIа советски наьха — кара гIаьлаьнна турпалаьл дерригача дунен тIа историческийн лоархIаьн болаш хилар.

Коллективашца сий леш а лоархIаьн а ба агитаторашца В. И. Ленина цIарагIча Грозненски мехкаьлаьтта чакхдоахача завода номер цаI йолча неха установка оператор Н. И. Белекринов, шоллагIча неха машинист М. М. Боркосов, Ачхой-Мартановски районера «Коммунистически» совхоз хьаьжIийн-лелаьча звеньевойн Матаев Берс. Чагаев Iимран, Гуйрмесски депора В. И. Малинин, нийтта кьы дукхха бараш. Царна дика хоа парен правительствен решенеш, хьаьелгIийнгIа хьаьлгIа-гора. Iаьлаьо аьрра ле лерхIаьрнн, дунен тIа кхеравлен чIоагIьара, тIом ца хилийтара КПСС Центральнийн Комитетон Советски правительствен бер бола Iаьлаьмте боккха болх ньаьха-ньаьха. Шоай лешана а шоаш цунна хьоьхкамаш а новкъостийн агитаторашца а хIамаш, дунен тIа латта хьаьлаш дикагIа хьетаьле.

IIIIIIIII-ан-ан-хиннарца хана бен болча идеологически балха керттера чулоацам да ньаьха дегаьш сакхетамн бахьан лоаттабу хьоьсам. Буржуазнн идеологин гIерт шоаш еша проблемашца ньаьхьа кьаьстера вагIаьрдийн агитаторашца ньаьхьа-ньаьхьа-ньаьхьа-

ИНТЕРНАЦИОНАЛЬНИ КХЕТАМ ЛУШ

Вай республике эгтара дуккагіа тайп-тайнарча кьамех дола бераш дешадагіареш цаі я Гроэнер № 38 йолд кьмера школа, Историе, географе, литература, доаэод дехьара метташ хьекача урокашка интернационалнан кхетам балдараг сойгіа, ну школе бокка аллаг кьиі доттагіала хьекам бу бераш урокашт тіа доацача хана а.

Хелкьаі доттагіаі дуухьлаг шоай школерча дешархошта юкъе чіоагіаді да іеш, вай республикерча, мехка кхача областашкарча, доаэод дехьарча берашца я чіоагіу школерча дьхьархошца, кьаьста Донская Энгелиса Ивановнас.

Цо цу школерча интернациональнь доттагіала клуба кулгіалу. Из бокка политическе ах опыт йолд, малхбузера, кьаьста германски культура дика йовза дехьархо я. Цо дехьа деза а деша ледаду из ґрупп. Клуба советска дешархо аз буззам а доаттабеш, цунца дага а ювлаш лостам тел цо клуба балха.

Энгелиса Ивановна ленински парен ц я. Клубан йоагіаца тіехьешца цо беш болд хьекам коммунистически идеех бисза ба. Ше немций моттаі хьекам хьаара тарра, Донской берзеш та душ Германски Демократически Республика эахарах, цигарчеи цоай школерчеи дешархошта юкъера доттагіаі шерзу.

«ГДР-е іоолла заочно го бакхар» яхаш ше яьха беседе Энгелиса Ивановнас дийцар социализм хьаьлеш йоаьхача немций вахар мед чіоагіа аудиоденнад, гоаденнад, цар доаца доккхий тоаммаш.

Цунца дуухьлаг Донскаис берашта дийцар фашистский кхача хьаьлашта меттеі, немцашта шоашта а доккха іаэан тіаоаттаеді, хиларах, цунах лаьцна немций писателаш, поэташ, художникашца лаьцна, яздан хиларах. Гитлеровций кьмаьл ювашаі цо хьоахкийр цар ках боабеш хинна Равенсбрук яха концлагерь. Дийцар вахьа мехкан діадуьмда, цар хьалхьа шоашта доаа оттаде дагахь тіо беш хинна фашисташ вай советски бІоуоша эшабарах. Цо берзеі тіема дуьхьаьрчо ювашца тіехьеш уьна кіоарґіар, кхы а чіоагіно.

Донскаис дешархошта цу тайнарча йоаьхача эсаьмаш эсаьмаш немецкин индиаархочох, революционни нилле пропагандистах, фашизм эгтара хьаьрьнинарча хана а тіеіа, цунца кьончаьча доаьмн кьонсаі доаттабеш хьекаьрча Эрнст Бушах, вай мехка кьаьшаагіа яена хиначча кіанарча немецки художникаш Виллаи Деккерах. Хіаьта цун воіаца Юргенца доаэоондара хьоаьшал тасеиттаі 9 «б» классе дешаш йолца Петросян Лидийца.

Цу школа дешархой дуухьлаг цьаьа ГДР-ерча пионеращца цоаьшца лелаьаь Інц. Вегрс Сольцоч яхача моттиг дагахь-пионеращца Зоти Мариванцен Остаффи Жужаннацен доккха доттагіаі доттагіу 7 «а» классерча Музеева Зарас.

«Шун мохк дукка беза"сона, яхаш яьлу ший письмо тіа Остаффи Жужаннас, — Шун мохк, кьаьстта Москва дикагіа йовза безам ба са.» Хіаьта Зоти Марианнас ше дайтача письмо тіа йоах: «Со эрсий мотт Іомабеш я, со шунгіа ед аз хьоьш цу меттаца кьаьмаі дерзад, са чіоагіа безам ба из мотт Іомабе».

Доккха доттагіаі да цу школа-дешархой городерча Донецк керла № 98 йолца, юкъерча школа пионеращца, Шоай школа ювашаі цьаьа яздаь письмо, шоай города мотгиий отдыкташ дийтар Донецкерча доттагіашка. Хіаьта ахкар царна юхадахьийтар Грознех, республикаьч дола оттиркташ, «Нохч-Гіалгіайнера Гуржий мехкаьч аха военно-грузински нийъца, сурташ.

Шоай хозяча городах кьаьу Душанберча пионеркаі Нурова Зайнурас. Иштта безаме письмоьш кхуьлйийр шийца юьхьаьлда тессача йиллгаеті вай республика «Комсомольский» мохкаш лелаьча совхозерча дешархочо Мовсарова Фатимас а.

Школа интернациональни доттагіаіца клуба ший политинформаторашца, агитаторашца. Цар шоаш бечча политически кхетам балдора бакха тіехь интернациональни доттагіаі чіоагіаран сойгіа, партийнийчеи атеистически кхетам а лу шоай нийсархошта. Белгалбаьлча дукхе ґІо беш политинформаторашца болча 7 «а» классерча Сапанова Зоиса 9 «б» классерча Дапаев Хьусейнца.

Школе пионеращца шоай кубгіе бир «Оеда бекке ю империализм» яха йийлла эсеедаьн. Цунца пионеращца дийцир империализмаша лелаьча обеаха гіулаьаьт, цар кьаьстча тіемех, прогрессиаш яхаш цар тіаоаттаьеді іаэаьпх, Корвалан, Родней санна болча, колониализмаша, найра кьоьсаьн доаттабеча кьонаьст.

Хіаьта цу клубо кьаьстта теркам тіабохийт Дьаьеп Сийлаьь-бокккача тіем тіа яьхьчаьча Коталов 30 шу диззара мабоаттіара наьхьбхара.

Ю. ЮСУПОВ.

ВЛКСМ НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА V ПЛЕНУМ

Селхан КПСС Нохч-Гіалгіай обкома политически дешара Шіаріа хилар ВЛКСМ Нохч-Гіалгіай обкома V пленум. Пленумг пийдар «КПСС ЦК декабрьска (1974 ш.) Пленумен ВЛКСМ ЦК III Пленумен решенешка хьежжа пятилетка толамий «ваттьйьнарча ґІельаьрчо статистический яхь йоаржаьрча ґьаьхьаьрча республика комсомольски организацийн доклаьрчо» йолд доцу. Цу дешах «ваьлг ґІо» ер бир ВЛКСМ Нохч-Гіалгіай обкома хьалхьарча секреташа нов. Т. У. Махмухаджиневас.

Докладан темин пленумие къамаьлаш дир А. Дакаева — ВЛКСМ Наьтеьечи райкома хьалхьарча секретеран. А. Егорова — Грозненски «Красный молот» заводе токарь, нов. Заирханова —профессионально-технически образование республикански управление начальник, ю заместителя, З. Джурбековас — Назрановски района «Октябре 40 шу» яхана совхоза директорас. СССР Лакхехьарча Совета депутата, М.-С. Плиева — Малгобекски бурчь детаґча болхий управление мастера, А. Цуриева — ВЛКСМ Щедровской райкома хьалхьарча секретаря, С.-А. Умалатова —Урус-Мартановски районна «Гроэнер совхоз отделенеи управляющие, нов. Фролова — Гудермески локомотивни депо комсомольска организацие секретаря, С.-А. Дениева — ВЛКСМ Грозненски райкома хьалхьарча секретаря.

Пленума балха дакъа ловцаш хилар КПСС Нохч-Гіалгіай обкома хьалхьара секретарь С. С. Апрятки, облсовпрофа председатель О. С. Белиева.

План—75

ханал хьалха

Московски область. КПСС Центральни Комитетон СССР Министрийн «Советон пилдаттіа пятилетка» тіаийца социалистически декхарашца толамца хьоачаьндарца дамсьала бийцаі В. Кубышевна Цеґаріча Воскресенски химически комбинат коллектив. 1975 шера ший декхарашца тіа коллективно діаяхьаьл: ґорриг продукци яхкхара статистикеца программа Октября 58 шу дизарга кхоачашъе а заданел сойгіа 25 миллион сома продукци арахеца а.

Производствени мощносташ ханна хьалха болх бе йоаьлайтара, харвезавара, йоаьш йолча производствашца нитенсификаци яра, технически прогресса мероприятеш кхоачашъ яра чотах пятилетка контрольни цифраш тіа белгалъаьчу сойгіа 1150 эзар тоннал кіеанагіа йоацаьш удобренеш эрахеца а, хіаьта удобреешца эрахеца яхе шера план 1975 шера сентябре чакхьаьнца а лаьрхіад.

Хіаьнз хьаьдегана овсарце пятилетка дийз шера заданех 30,4 процент лаккъе лийрхіача меттеі 35,6 процент даьхьаьнцей. Планал сойгіа цхьа миллион сом гаргіа пайда баьь.

Хіаьнз ханал хьалха болх бе я йоаьлайнта толамца карвезавара даггі аммиачни фосфорни кислота, минеральни удобренеш хьаьш йоца мощносташ.

СУРТА ТІА: комбината хьалхьа латтача болхлой группа, коммунистически къаьхьагаш ударинкаш. Аьрхьехьара аьттехьа Н. К. Холодюк. Л. Н. Сидоркина, Ю. Ю. Юрьев, В. В. Елисеев, А. А. Ремизов, В. Н. Францев, А. В. Стоючков.

В. КУЗЬМИНА сурт.
ТАСС фотохроника.

ХЬИНАР ЙАЙДАРА ТІЕХЬА

ВЛКСМ XVII съезда хьаьа решенеіта 1975 шера 1 январе дена комсомольски билеташ хьоца доладелиаьл. Ие комсомольий эахаре хуьна бокхча доаріхам йолд собитте я.

Коммунистически партийнарча Іомалуш, цо хьехьаьн а кулгалдеш а ґьаьйоаґіа Ленински комсомол. Хіаьнз комсомольски документаш хуьлъча хана а ба цун партегара хьаьца хьехьам—партийни документаш хуьлъара йоккха опыт. Цо доккха новкъостал дерзда комсомольски организацийта из йоккха политически мероприятий дика. Іаьштіехьаьккха чакхьаьнца

Комсомольски документаш хуьлъар хіара комсомольски организацийта, хіара комсомольска коатта пІеиахьитта йолча экзаменаш я. Из бергіга комсомольца хьаьнар айдара, цун политически сахьетан, общественни аьхара ювхье дуухьаьгіа даккъа йоца цун йолд уйла лаьхьара гІаэрзаьь йолд политически мероприяти я.

Хіаьнз комсомольаца собранешка, комитетий заседанешка еш йолд отчеташ доаріхам гІулаьц а хинна діаотта леза комсомольски документаш хуьлъа ткъаьчеьа беча бергіга йолца.

Комсомольски документаш хуьлъа мишта кийчлу Ленински районна комсомольски организацийн? Балта малагіа керда формаш хургьа юхььаьнарча комсомольски организацийн? Уж дешаш дийнар дуьхьа ца йоаьлаьр хиначча ВЛКСМ Ленински районна пленуме.

Районе кіеанга яц производственни планаш тіаийца социалистически декхарашн кхоачашдара комсомольский кагіхойн дог урхьаттаеі, болх дика йІаьштіехьаьккха хоьш йоца комсомольски организацийн. Царех я Грозненски аэропорта аннаторкиа, Республиканска, индивидуальни ґарантий тега фабрика, А. П. Чехова цІеарґіа республиканска библиотека комсомольски организацийна кхиаьраш. Дика толамаш дахха наьхьайлаг уж комсомольски документаш хуьлъара. Цу організацийца дуьхьа ца коммунистически къаьхьагаш ударинкаш, цар шерра йІайойлаьлй 1975 шера заданн хаьнал хьалха кхоачашъара тіехьара социалистически яхь, тіаийлай встречни планаш.

Цига хьаьлаттарий цІерашца районе меттеі республике а зеьай, Царех ца пятилетка 2,5 сойгіа кхоачашъ йолу пилот Северов Геннадий, пхе шера план кіа шера кхоачашъ портпуна Айдамирова Зиня, кізбарах.

Комсомольски билеташ хуьлъара дика толамаш дахха наьхьайлаг «Красный молот» завод, пвейно - производственни объединене, трамвая управленее комсомольски організацийн а.

Комсомольски билеташ хуьлъара кийчо еш цхьаьдола хіаьмаш карагіадаьлца дале а, районе я болх дедара бен комсомольски організацийн, Ийсаґіна пятилетка дийзаґіна шера плана хаьна хьалха кхоачашъ ца болх йІаьштіехьаьккха, комсомольащца кагіхойн ну ґІулаьхьа оаргаґібаьха на хайнача комсомольски організацийна ґІоаґґіа критиче йир.

ВЛКСМ Ленински районна хьалхьарча секретара М. Негодновай доклада тіа белгалдаьлъхьа мехкаьрча, цаьнгіа а кхоачамболлаш де доагіар даьдан районе організацийна болх йІаьштіехьаьккхара. Из болх ґІоаґґіа ю дагі Горкоопторга, «Чечнигкоолхозтрой» ремстройуправление комсомольски організацийца. Цу організацийца хіаьнз а ледара да ВЛКСМ XVII съездаца КПСС ЦК дайтр моарвалш, цу съездан КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежнева дах хьаьмаьл, цу съезда решенеш Іомаьрга тіулаьх.

Комсомола районни комитетон шерра бу комсомольски документаш хуьлъара кийчо яра болх. Цу хьаьхьаьха хьалда дола тіулаьхьаш тіаийнаьл, комсомольий замечанеш терхьалгіа. Комсомольска документаш хуьлъа доладелгдолча ерригача комсомольски організацийта тіаґІоаґґІабаьб комсомола райкома членаш. Комсомольски організацийца отта а дах дІадахьийтад инструктивнийн рекомендоваьлгина письмоьш.

Цу ґІулаьхьаца комсомольски організацийта новкъостал дерзда комсомольски документаш хуьлъара комсомольски організацийн. Из ґІулаьхьаьккх. Ерригача комсомольски організацийна новкъостал дерзда комсомольски організацийн а.

Комсомольски билеташ хуьлъара кийчо еш цхьаьдола хіаьмаш карагіадаьлца дале а, районе я болх дедара бен комсомольски організацийн, Ийсаґіна пятилетка дийзаґіна шера плана хаьна хьалха кхоачашъ йолу ґІулаьхьа оаргаґібаьха на хайнача комсомольски організацийна ґІоаґґіа критиче йир.

ВЛКСМ Ленински районна хьалхьарча секретара М. Негодновай доклада тіа белгалдаьлъхьа мехкаьрча, цаьнгіа а кхоачамболлаш де доагіар даьдан районе організацийна болх йІаьштіехьаьккхара. Из болх ґІоаґґіа ю дагі Горкоопторга, «Чечнигкоолхозтрой» ремстройуправление комсомольски організацийца. Цу організацийца хіаьнз а ледара да ВЛКСМ XVII съездаца КПСС ЦК дайтр моарвалш, цу съездан КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежнева дах хьаьмаьл, цу съезда решенеш Іомаьрга тіулаьх.

Комсомола районни комитетон шерра бу комсомольски документаш хуьлъара кийчо яра болх. Цу хьаьхьаьха хьалда дола тіулаьхьаш тіаийнаьл, комсомольий замечанеш терхьалгіа. Комсомольски

Хьайбаш леладерий толамаши кхоачамбоацараши

Соахка хьайбаш леладерашка бьоча хьаг ньг чх денощка.

Паччахьалхенга дуйх долчера ліадаьлча шера план — 105 процент, цура бохкаьра — 103 процент, фуайн тоаг — 101 процент кхоачашйир колхозашен совхозашен. Дика леладаьлл хьайбаш, коа тіара оаллазаьрш.

Хьайбаш лебарца цьхьна лаккъеннай цар продуктиность а. Ишшта, ялсіагіча пчелиетка кхоачаг1ча шерашца пийсйича 35 килограмм дукхагіа хилар хіара хьоабича іаттагара яьккъа шура, хіьта хіара — бежаш тіекхетіеча дух — 53 килограмм, хьаькхийа — 11 килограмм, устагіана — 1 килограмм дукхагіа хилар.

Толамца чаккдьаьккхар ліадаьла шу Аухой-Мартановски, Шалинский, Урус-Мартановски, Малгобекский, Ножай-Юртовски районашкарча фермей кхаьгамашца.

Ишшта, Шалински районе колхозийн совхозийн хьайбаш леладерашца 15 ноябре кхоачашйир паччахьалхенга дуйх, шура, фуайн доккхара ліадаьлча шера лаьтта. Хіаьна кхоабіна іаттагара яьккъа шура 89 килограмм дукхагіа хилар 1970 шера яьккъа хаиначуьра.

Республика колхозашен совхозашен коьпе хьаькхийа дика толам бакъккхар Наурски районе «Красное Знамя», Шелковской районе «Коминтерн», Сунженский районе Цеча - Эскан цІерагіча, Шалински районе Ленина, ХХ партсъезда цІерагіча колхозий, «Техникийн», «Лермонтовский», «40 дет Октябрь» ачаьна совхозий хьайбаш леладераша.

Кіезига бар 1974 шу дика чаккдьаьккхъ хьайбаш ліадаьлцаш: Царех я Сунженски районе Кирова цІерагіча колхоза доаркх Рыбалко Марина. Хіара хьоабіна 4000 килограмм шура яьккъа декхар тіайнадар цо соахка. Ше денна зоьл кхоачашдирг 4414 килограмм шура яьккъа хіара іаттагара.

— 3800 килограмм совгіа шура яьккъа хіара хьоабіна іаттагара цу колхозна доаркас Калматова Пантіамата, хіьта «40 дет Октябрь» совхозерча доаркашца Э. Даурбековас, Надтерски районе Ленина цІерагіча колхозерча А. Далдеевас, «Ермоловский» совхозерча Я. Кайгаповас, Урус-Мартановски районе Мичурина цІерагіча совхозерча Адуева Іаламата 3500 килограмм совгіа шура яьккъа хіара іаттагара.

Жа леладеча 12 бригада біеь кхоачашйина. Хіара 135 ліадаьлцаш, цо 1974 шера 105 процент кхоачашйина. Уж ліадаьлцаш толамца такхдахара хіара ферме доаркъера шекан зьаьле сеа. Фермашка кера да хьеча дІхьаьжна кера оборудованийн оттаг чаьнг деш.

Тахан ферма болхлошца хьалхаьца латтаьча керттерча доаркаьрг ціа хьайбаш дика іаьнрга лаьтта да. Ий тіулаьца кхоачашдарга хьежжа хургьна. Уж цьна ліадо йолча хана хьайбашкара йоаккхаьрг йолча продукцин.

Хьайбаш леладерий балха хьалаш вІашТіехьдахара, цар тахьаьгаьмаш мовьлыьн мазепадийн бакъ дезаш болх бан совбаьхьцца къастта теркам тіабахийте бе-ша колхозийн совхозийн кулгалхошца, специалисташа.

Хьайбаш продукцеш ліадодар дохдара хіара дийнахьа йоаккъ е сеа Планагіа доагіа доаькъар Іалвашиена дукха боахамашца ка республике. Цу дукха мамогга ктом бе беза доаькъара.

Хіанз дися доаькъар юха дьаьрхіа а дьаьрхіа долчунга хьежжа ранцон а оттаьц оза а оаш тоаг деза хьайбаднта.

Біаьстн тіаьхоччаш ґіеллу хьайбаш, цаоеч дукхагіаьрзаш дакка а доллаьу. Цу хана дукхагіа доаькъар деза.

Из кхета а деш, март бетта уж кхаьбара кинагіаьлча доаькъар дитта деза.

Поьхьа оттаг бакъан долаш ліадаьлцаш тера сентябрь, октябрь бетташка дьаьгенашка кхоачамбоаліан жи доаькъе ваьш шаьнаьнаш Наурски, Шалински районашца. Цудухьа дукхагійолча колхозийн совхозийн жа «Іоагіа» ґіелленнад. Ваьнчеш тіаьлаьгіа латтіа да дехкарашн шерагіара шерагіа кхоачу да деш.

Царех я «Наранбоьский», «Экажевский», «Горец», «Ростовчеисточенский» совхозаш, Сунженски районе XX партсъезда, XIX партсъезда, Кирова цІерагійола, «Путь к коммунизму», «Победа» ачаьна, Грозненски районе I Мая, Ленина цІерагійола, Шелковской районе Ленина цІерагійола, «Первомайский», «Советский» ца, хьаьрг, ахь колхозаш.

Цьхьаьдола боахамий кулгалхой, специалисташ, шоаш тіехьоьнкъа бехк хаоттамаш хьаьлаьтта тіаьбала ґіелленнад хул. Боахамаш тіехьадусаргдаш дацар нагахь санна цар кулгалхошца, зоовотеспецнисташа фермашка болх беш ваьш къаьстгаш ваьшТіехьбаккхаьв йоагіа йоькъо йоре, шоай декхарш дерттіа кхоачашдоре, ньаьсечх зоо жаьаре.

Хіанз а дукхагійолча фермашка дика дар санитарин хьеа. Из бичьин долаш иеккхаста ваьнсаш хул, доь, іаьхьа, ра зуе хьайбаьлта.

Ишшта, фермашка санитарийн ветеринарен боьхощин дерттіа кхоачаш ца кхаьг 40 процент доаькъ Іаьхьара дисар Ліадаьлча шера Сунженски районе. Цу Дуьхьа тайп-тайпара мерза даарашц арахеч грозненски концентрски фабрика коллективно. Ваьш ґоьнгіа ліадаьлцаш да Іеш лоаьлхарча вежаршца йолча республикашка а діаьхьийтт ну предприяте шийн продукцин.

Арахеча даарашц дукхагіа хилийтарах совгіа, уж махулла чам болашшіа, дикагіа хилийтара ґаьнг тоьо ю фабрика болхлошца, цун кулгалхошца.

Цу дьаьхе уж шера чхьаьа ґеллеш дьаьхьа дьаьхьа да: тайп-тайпара мероприятой біаьрчча план я кхоачашйе оттаьн.

Цу ґеллеш ґеллеш ґеллеш

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

ПУШКИН АМЕРИКЕ

Дуккха ха йовашш поэт вах 175 шу хIара хетаяь, шин лел «пушкинскех симпозиум» йиг цIю - йоркски университето. ХIаьта цIа а хьалхарIа из тIа. ца вIашагIкхетар хилар Нью-Йоркерчу хаттескех колледжа, Массех кхача дешнех заведенешка юбилейн собранеш чаккхьийнай.

Нью-йоркски университеттера симпозиум хьайийлар Вашингтон хьаха майданна юкерча студенчески вахьарна хьаьхьа аудиторе. Цига балхьар США пушкиноведеш. Безам барий лекъа лаьа йиш хургIоьлаш лаьрхIа шоаттех кIиранан лесношка хилар из. ЧIоагIа хьаьхьа хетар поэт вехаьрщ зал хьаьхьоьаш.

КхьаьнгIа вола американски пушкиновед, Массачусетски технологическех института профессор Роман Якобсон, пушкинан безамх лирикех лаьца доклад хьоалаьрна хьайийлар симпозиум. Колумбийскех университета профессорн Уильям Харрисах анализ йир «Коломнера цIарг» хьаьхьа произведенешка Вассарски колледжерча Ричард Гресса поэта эдамигаца трагедеех дийцар. Эдинбург Стенбоко — фермер — фермерн кулски поэзеца Пушкина лоатабаьчча бувзамех дийцар, иштта дIаьхо а.

Американкашта юкъе Пушкина эстара тешаметIа вар — Висконсина йдаьча штатерча университета профессор Томас Шоу. Тхьаьл цIу ца поэта творчество из Гомаьн волга.

— Цун творческех хIаьз а тIехь бокхха пайда эц аьт — йовах ло.

Томас Шоуга хеттар ду из, мел дукъе ловзаш а Гомаьн волга. Ва ВашагIкхийтача Штаташка Пушкин.

— Английски литературе Гомаьн волча цхьан са кхоьле, гас, — ваьлча воллау Шоу, йовах Англе моллагIа волча исследователи хьаькагIа оагIевзам бу Шекспиргаьлга. ХIаьта эрсий литературе из чоттиг дIаолаш Пушкина Тха мехка дуьхьа ха эрсий литератураьн хьаьг волаш а из Гомаьнан бо, ла а ваг. Цхьаьбаьчаьа эрсий литературе Гомаьнан Пушкин тергал ца веш ца йиш ю.

— «МуГаерчаьл» Пушкин ваьрий хьаьхьаьча аьлча, уж дIаьмаьн дуккагIа хулаш аьтт. Соьга хьаттача чIоп чаьхбаьнаьчча тIехьаьгIаьрга шерашкех эрсий метташех литератураьрчаьн лоьца юкъера хьаьтташ алдаьлдаьр бохьаьн волаш ца из. ДуккагIнгIер ятушнечча хьоьгIаьрчаьн гIоьлаьн Гомаьн эрсий чотт, цхьаьна мичI бешашш вевзаш цаьрца поэт.

— Мел дукха тергам дIаьл Пушкина, мел тергам дергIа дуьйна, — хеттаьр.

— Дуккхача чуьн произведенешта тергам дIаьл, хIаьтер кIиранан кхы дуккхачаьна тергам йоцу а, дI. ХIаьрг хьаьлха, хинкхетта дуккхх дуккагIа тергам ду поэта. Масела, доктуьнгаьн колледжа профессора Уолтер Андета, из а вар симпозиумчу кхаьмда деш, керда, тергам дIаьл кепа теха аранккха кийтьчьа «Русская Литература» ненна поэма. Шеко ца, тергамна проблеме — пушкински-формн йовах тергамна хьаьгIатара проблеме а. Из хилаьгIа хуо, тIехьа аьлча, эрсий метаьлла стихашн аьзьдера эргаш да лаьтинский метаьлла аьзьеш йолчуо, Жуковскена тера вола саг гучаьвалийаьш хьа тергамаьн хоьтта юкъе. Ах а аьса дукха бIаьн бIаьй кхаьл тамах лаьтта из. Аьдаьн йолаш аранккха поэта тиньмоьн Гомаьлеш. 1953 шерий аранккха из кIалгIа сиха екхи йьлаь. 1967 шера кхьхьта бетергаьр а йолаш цхьаьн тоьмах цIаьхьаьца аранккхьер из ядаьнк. ХIаьта 4-гIа ноябрь из ца теха аранккхьер «Пушкина рифмаш» ахь са книжка. Лаьтта шинех йолча йовгI бIаьй хьаьр ангах лаьр из. Ах дукха болх бабIо цу тIа.

—Пушкин, — йолх цкн кхьмаьн чаккхдолаш профессора Шоуе, — шеко йовалаш, дуьйна тIаьрца бергIачча ваьхьа юкъера из.

Г. ГЕРАСИМОВ,
АПН соб. корр.

Нью-Йорк.

ШОЗЛАГIА ДУНЕН ЧУ ЯЬНГАРАШ

Дирижаблех практически гIулдаьхьаьта юха а пайда эдара проблемана цIаьхха а уйла тIайохийт малхбузеневорийн экспедиций IаьмIаьдаьн конструкторашен. «Пуркуа па?» ягаьчча белгIийскин журнало деча хоамегIа. «Гулдар» ягаьчча американски «ВLЛ» ягаьча малхбузенгIаьмарийн фирмаца тайпатайара муьлаш дIа-юха кхаьхьара хIаьнзе а пайда эц ялх дирижаблех.

Керла дирижаблаш хьаьрца проекташ уьттаеш ца французски конструкторашца. Масала, астрономически геофизически тоьхьаьшта лаьрхIа дирижабла проект оттаеш и Франце аэроахтечески тоьхьаьнгI Къаман управленин. Цу гIулаьхьа хилаьца эргIойоацча приборел ца метте улдача Гаргарча Малхбоалеп боккхача стратегически лоарIаьнгу, Гаргарча Малхбоалерча дуккхача паччаьхьалкхений доккхийча мехкаьльта рузкъашца империалистически боккарий тIаийлаш ухьтаьа. Дуьйна хьалдаьра тIом чаккбойнаьчул тIехьаьгIа британски колонизаторашца дIаьлаьцаьр Палестинен Гаргарча Малхбоалерн цIадолаш кхы мехкашца. Уж сихбенна шоаштта кор Горголга лаьа гIийртар, хIаьта спонсташкахьара царна из кора а йир. «Бекъа а бечьаьн кхы доаг дер ядаьча лоаурIаьгIа шоай йолаьнкаш чаьх а доаг, английски империалистаьш IаьрбийI жугаташен жугаташ тIай IаьрбийI дуьхьIобаьрг. Дуьйен шоллагIа тIом чаьхбаьларо машара меттел кхоькхем бера Палестине. Кхы цIадолаьхьа моттиг ца юкаьл «IоагIаделлер IаьрбийIен жугаташен юкъера моастаьгIа. 1922 шерра а деаьнз кхаьмий Лигагера Палестинаьнна доал де кинадиг кхаьча Англан цунна доаг ца деш сиаьнаьен дош ВашагIкхийттаьча Кхаьмий Организацин хьажийта дIачудаьлаьнен ца йоалаьча кхаьча хинцаьд.

1947 шера 29 ноябре Палестине жугаташн IаьрбийI ши паччаьхьалкхе хьаьг еаьш йоаг реселюцин тIаийлар ООН Генеральн Асамблее. Цу резолюцийна хьежжа 1948 шера 15 маьре Израиль яьа паччаьхьалкхе кхаькхийайар. 14 эзар квадратни километр территоре а, жугаташн 498 эзар саги баьхьа нах а йоргIаьр, IаьрбийI. ЦIаьхьаьца хьаьстта жугаташ паччаьхьалкхе ягара сатесна Израильн проблемаш цаI а хинна аьлаттаьй. Лоьлаьхарча IаьрбийI мехкашка гIоьлла дIа-юха бекъабеначча цар гIийла ю дерригача дуьйен тIаьрца цIена доп-уйла долаш болча миллионашн наха. Вокх IаьрбийI мехкий оагIоонгахьара палестински беженашта новкъостаьл IаьрбийI хьаьгIа ца йоаг. Цар ца хьаьстта йоаг. Цунна ваьлаьнна тарзаьн йолаш йиш йоаг. Масела, доктуьнгаьн колледжа профессора Уолтер Андета, из а вар симпозиумчу кхаьмда деш, кердa, тергам дIаьл кепа теха аранккха кийтьчьа «Русская Литература» ненна поэма. Шеко ца, тергамна проблеме — пушкински-формн йовах тергамна хьаьгIатара проблеме а. Из хилаьгIа хуо, тIехьа аьлча, эрсий метаьлла стихашн аьзьдера эргаш да лаьтинский метаьлла аьзьеш йолчуо, Жуковскена тера вола саг гучаьвалийаьш хьа тергамаьн хоьтта юкъе. Ах а аьса дукха бIаьн бIаьй кхаьл тамах лаьтта из. Аьдаьн йолаш аранккха поэта тиньмоьн Гомаьлеш. 1953 шера аранккха из кIалгIа сиха екхи йьлаь. 1967 шера кхьхьта бетергаьр а йолаш цхьаьн тоьмах цIаьхьаьца аранккхьер из ядаьнк. ХIаьта 4-гIа ноябрь из ца теха аранккхьер «Пушкина рифмаш» ахь са книжка. Лаьтта шинех йолча йовгI бIаьй хьаьр ангах лаьр из. Ах дукха болх бабIо цу тIа.

—Пушкин, — йолх цкн кхьмаьн чаккхдолаш профессора Шоуе, — шеко йовалаш, дуьйен тIаьрца бергIачча ваьхьа юкъера из.

Г. ГЕРАСИМОВ,
АПН соб. корр.

Нью-Йорк.

Советски Союзе техническеран экономическин новкъостIа а дечаьнна Сирие хьаьмеен йолаш Евфратски гидроэнергетически комплексера болх вIаьлла лаьелIаьш.

— Евфратски ГЭС монтажин участке бетонах хьаьеш йолча ерригга блокашн ханаьл хьаьлха янстебоаьл, Арматурашкашен монтажашкашен ойлаьрг оттаеш таяра кердa методашн карааерзаьлII, цудухьа цхьан ханна дуккхьача моттигашка бетон чуйотта тарду.

Пиллонхошца шийн тайпара ца метте улдача Гаргарча Малхбоалеп боккхача стратегически лоарIаьнгу, Гаргарча Малхбоалерча дуккхача паччаьхьалкхений доккхийча мехкаьльта рузкъашца империалистически боккарий тIаийлаш ухьтаьа. Дуьйен хьалдаьра тIом чаькбойнаьчул тIехьаьгIа британски колонизаторашца дIаьлаьцаьр Палестинен Гаргарча Малхбоалерн цIадолаш кхы мехкашца. Уж сихбенна шоаштта кор Горголга лаьа гIийртар, хIаьта спонсташкахьара царна из кора а йир. «Бекъа а бечьаьн кхы доаг дер ядаьча лоаурIаьгIа шоай йолаьнкаш чаьх а доаг, английски империалистаьш IаьрбийI жугаташен жугаташ тIай IаьрбийI дуьхьIобаьрг. Дуьйен шоллагIа тIом чаьхбаьларо машара меттел кхоькхем бера Палестине. Кхы цIадолаьхьа моттиг ца юкаьл «IоагIаделлер IаьрбийIен жугаташен юкъера моастаьгIа. 1922 шерра а деаьнз кхаьмий Лигагера Палестинаьнна доал де кинадиг кхаьча Англан цунна доаг ца деш сиаьнаьен дош ВашагIкхийттаьча Кхаьмий Организацин хьажийта дIачудаьлаьнен ца йоалаьча кхаьча хинцаьд.

1947 шера 29 ноябре Палестине жугаташн IаьрбийI ши паччаьхьалкхе хьаьг еаьш йоаг реселюцин тIаийлар ООН Генеральн Асамблее. Цу резолюцийна хьежжа 1948 шера 15 маьре Израиль яьа паччаьхьалкхе кхаькхийайар. 14 эзар квадратни километр территоре а, жугаташн 498 эзар саги баьхьа нах а йоргIаьр, IаьрбийI. ЦIаьхьаьца хьаьстта жугаташ паччаьхьалкхе ягара сатесна Израильн проблемаш цаI а хинна аьлаттаьй. Лоьлаьхарча IаьрбийI мехкашка гIоьлла дIа-юха бекъабеначча цар гIийла ю дерригача дуьйен тIаьрца дIа-уйла долаш болча миллионашн наха. Вокх IаьрбийI мехкий оагIоонгахьара палестински беженашта новкъостаьл IаьрбийI хьаьгIа ца йоаг. Цар ца хьаьстта йоаг. Цунна ваьлаьнна тарзаьн йолаш йиш йоаг. Масела, доктуьнгаьн колледжа профессора Уолтер Андета, из а вар симпозиумчу кхаьмда деш, кердa, тергам дIаьл кепа теха аранккха кийтьчьа «Русская Литература» ненна поэма. Шеко ца, тергамна проблеме — пушкински-формн йовах тергамна хьаьгIатара проблеме а. Из хилаьгIа хуо, тIехьа аьлча, эрсий метаьлла стихашн аьзьдера эргаш да лаьтинский метаьлла аьзьеш йолчуо, Жуковскена тера вола саг гучаьвалийаьш хьа тергамаьн хоьтта юкъе. Ах а аьса дукха бIаьн бIаьй кхаьл тамах лаьтта из. Аьдаьн йолаш аранккха поэта тиньмоьн Гомаьлеш. 1953 шера аранккха из кIалгIа сиха екхи йьлаь. 1967 шера кхьхьта бетергаьр а йолаш цхьаьн тоьмах цIаьхьаьца аранккхьер из ядаьнк. ХIаьта 4-гIа ноябрь из ца теха аранккхьер «Пушкина рифмаш» ахь са книжка. Лаьтта шинех йолча йовгI бIаьй хьаьр ангах лаьр из. Ах дукха болх бабIо цу тIа.

—Пушкин, — йолх цкн кхьмаьн чаккхдолаш профессора Шоуе, — шеко йовалаш, дуьйен тIаьрца бергIачча ваьхьа юкъера из.

Г. ГЕРАСИМОВ,
АПН соб. корр.

Нью-Йорк.

ШОАЙ КХУВРЧА ЧУ ЮХА ЧУБАХАРА ЙОЛА БОКЪО

«Юкъера а ВIашагIкхийтача Кхаьмий Организацин решенеш кхоьчаьнна Израиль дIа-лийца лаьтташ мукъа-доахкнера Палестинера Iарбийн хьаьхьа законин хьаьшташ, шийн кхаьмаьн кхувр-ча чу юха чудахара йола бокъо кхоьчачаьнгIа Гаьмидаьна, дергIаьн. Из кхы дIаоа гаьна ца доаг-ган де дезаш да, нагахьа санна Гаргарча Малхбоалеп ЧIоагIа ма-шар оттар воашта дезеш.

(Л. И. Брежнев, 1974 ш. II октябре Кишиневе дIа кхаьмаьл).

МАЛХЬО кхьехтан бо-цаш боагаечен масе оагIорахьара хьаьхьа мух лоьзачен IаькгIга ГIомара хьесаьчу хьаьрий кIиаь мугIаьра да. Из я Ливанерча Бекаа кхы-ча атагIаьра Гаргарча Малхбоалерча дуккхача палестински беженийн лагерех цаI. Чаьтарашка бохарийн гIийлаьчча кхьмараша хьаьхьоьх вIалла кхоьчамбоашан саготонашн IаьлатIаьша ушъ бихьаьгIа. Уьмхаа бечьаьн кхы ювлаьн дуьхьалIбараш цхьаьна кхувр хьаьлхаьгIа дена кер бизаьлла яь хIама йоаьшш ба. Цар ви хьметтеен цьа бахьан а чуйе метагIоонгахьара мотт а е хьаьбе бохьа а. Мелийнски новкъостаьлах пайда эшаш беженийна, дешара торонах дьаьна ца цар берам.

Йолаш моттигашкара израильски агрессораьн лелхаьбчьа палестински IарбийI кхел пайда йовзаш лаьн хьалхьаьта юкъе оагIаьрга сатесна Израильн цаI а хинна аьлаттаьй. Лоьлаьхарча IарбийI мехкашка гIоьлла дIа-юха бекъабеначча цар гIийла ю дерригача дуьйен тIаьрца дIа-уйла долаш болча миллионашн наха. Вокх IарбийI мехкий оагIоонгахьара палестински беженийта новкъостаьл IаьрбийI хьаьгIа ца йоаг. Цар ца хьаьстта йоаг. Цунна ваьлаьнна тарзаьн йолаш йиш йоаг. Масела, доктуьнгаьн колледжа профессора Уолтер Андета, из а вар симпозиумчу кхаьмда деш, кердa, тергам дIаьл кепа теха аранккха кийтьчьа «Русская Литература» ненна поэма. Шеко ца, тергамна проблеме — пушкински-формн йовах тергамна хьаьгIатара проблеме а. Из хилаьгIа хуо, тIехьа аьлча, эрсий метаьлла стихашн аьзьдера эргаш да лаьтинский метаьлла аьзьеш йолчуо, Жуковскена тера вола саг гучаьвалийаьш хьа тергамаьн хоьтта юкъе. Ах а аьса дукха бIаьн бIаьй кхаьл тамах лаьтта из. Аьдаьн йолаш аранккха поэта тиньмоьн Гомаьлеш. 1953 шера аранккха из кIалгIа сиха екхи йьлаь. 1967 шера кхьхьта бетергаьр а йолаш цхьаьн тоьмах цIаьхьаьца аранккхьер из ядаьнк. ХIаьта 4-гIа ноябрь из ца теха аранккхьер «Пушкина рифмаш» ахь са книжка. Лаьтта шинех йолча йовгI бIаьй хьаьр ангах лаьр из. Ах дукха болх бабIо цу тIа.

—Пушкин, — йолх цкн кхьмаьн чаккхдолаш профессора Шоуе, — шеко йовалаш, дуьйен тIаьрца бергIачча ваьхьа юкъера из.

Г. ГЕРАСИМОВ,
АПН соб. корр.

Нью-Йорк.

Советски Союзе техническеран экономическин новкъостIа а дечаьнна Сирие хьаьмеен йолаш Евфратски гидроэнергетически комплексера болх вIаьлла лаьелIаьш.

— Евфратски ГЭС монтажин участке бетонах хьаьеш йолча ерригга блокашн ханаьл хьаьлха янстебоаьл, Арматурашкашен монтажашкашен ойлаьрг оттаеш таяра кердa методашн карааерзаьлII, цудухьа цхьан ханна дуккхьача моттигашка бетон чуйотта тарду.

Пиллонхошца шийн тайпара ца метте улдача Гаргарча Малхбоалеп боккхача стратегически лоарIаьнгу, Гаргарча Малхбоалерча дуккхача паччаьхьалкхений доккхийча мехкаьльта рузкъашца империалистически боккарий тIаийлаш ухьтаьа. Дуьйен хьалдаьра тIом чаькбойнаьчул тIехьаьгIа британски колонизаторашца дIаьлаьцаьр Палестинен Гаргарча Малхбоалерн цIадолаш кхы мехкашца. Уж сихбенна шоаштта кор Горголга лаьа гIийртар, хIаьта спонсташкахьара царна из кора а йир. «Бекъа а бечьаьн кхы доаг дер ядаьча лоаурIаьгIа шоай йолаьнкаш чаьх а доаг, английски империалистаьш IаьрбийI жугаташен жугаташ тIай IаьрбийI дуьхьIобаьрг. Дуьйен шоллагIа тIом чаьхбаьларо машара меттел кхоькхем бера Палестине. Кхы цIадолаьхьа моттиг ца юкаьл «IоагIаделлер IаьрбийIен жугаташен юкъера моастаьгIа. 1922 шерра а деаьнз кхаьмий Лигагера Палестинаьнна доал де кинадиг кхаьча Англан цунна доаг ца деш сиаьнаьен дош ВашагIкхийттаьча Кхаьмий Организацин хьажийта дIачудаьлаьнен ца йоалаьча кхаьча хинцаьд.

1947 шера 29 ноябре Палестине жугаташн IарбийI ши паччаьхьалкхе хьаьг еаьш йоаг реселюцин тIаийлар ООН Генеральн Асамблее. Цу резолюцийна хьежжа 1948 шера 15 маьре Израиль яьа паччаьхьалкхе кхаькхийайар. 14 эзар квадратни километр территоре а, жугаташн 498 эзар саги баьхьа нах а йоргIаьр, IарбийI. ЦIаьхьаьца хьаьстта жугаташ паччаьхьалкхе ягара сатесна Израильн проблемаш цаI а хинна аьлаттаьй. Лоьлаьхарча IарбийI мехкашка гIоьлла дIа-юха бекъабеначча цар гIийла ю дерригача дуьйен тIаьрца дIа-уйла долаш болча миллионашн наха. Вокх IарбийI мехкий оагIоонгахьара палестински беженийта новкъостаьл IаьрбийI хьаьгIа ца йоаг. Цар ца хьаьстта йоаг. Цунна ваьлаьнна тарзаьн йолаш йиш йоаг. Масела, доктуьнгаьн колледжа профессора Уолтер Андета, из а вар симпозиумчу кхаьмда деш, кердa, тергам дIаьл кепа теха аранккха кийтьчьа «Русская Литература» ненна поэма. Шеко ца, тергамна проблеме — пушкински-формн йовах тергамна хьаьгIатара проблеме а. Из хилаьгIа хуо, тIехьа аьлча, эрсий метаьлла стихашн аьзьдера эргаш да лаьтинский метаьлла аьзьеш йолчуо, Жуковскена тера вола саг гучаьвалийаьш хьа тергамаьн хоьтта юкъе. Ах а аьса дукха бIаьн бIаьй кхаьл тамах лаьтта из. Аьдаьн йолаш аранккха поэта тиньмоьн Гомаьлеш. 1953 шера аранккха из кIалгIа сиха екхи йьлаь. 1967 шера кхьхьта бетергаьр а йолаш цхьаьн тоьмах цIаьхьаьца аранккхьер из ядаьнк. ХIаьта 4-гIа ноябрь из ца теха аранккхьер «Пушкина рифмаш» ахь са книжка. Лаьтта шинех йолча йовгI бIаьй хьаьр ангах лаьр из. Ах дукха болх бабIо цу тIа.

—Пушкин, — йолх цкн кхьмаьн чаккхдолаш профессора Шоуе, — шеко йовалаш, дуьйен тIаьрца бергIачча ваьхьа юкъера из.

Г. ГЕРАСИМОВ,
АПН соб. корр.

Нью-Йорк.

ЮРТАШКА БАХАЧА НАЬХА ТЕРКАМГ

Нохч-ГIалгIай АССР потребительскех кооперацех оргIачарна приемин пункташца приемин пункташца йоаначу — продовольственин тIекIайхен йолам бовзийначийо ваьй дахьа мехка хьаьн консервин банкашца.

ДIАЛЕ ШОАШКА ЙОЛАШ ЙОЛА ПРОДУКЦЕГIА МУКЪА ЯЬННА ШУША БАНКАШ, УЖ ЭШАШ Я ПРОМЫШЛЕННОСТА КОНСЕРВНИ ПРОДУКЦИ АРАХЕЦА.

Республиканский потребсоюз.

ГIАТРИОТАШ ХЬАЛКХЕБАРА

Уьхх деношка ши бIаьн гаргIача саго — Нохч-ГIалгIайн районна организацех аьхьаьлаьнгIа офицерийн ШIен актоен зал. ЦигА чаккхьийлар ДОСААФ С-гIа областной отчетно - хоржамна конференции. Отчетни доклад йир ДОСААФ обкома председатела И. С. Мироненкох. Докладчиха белгалдаьккхар тIехьаьрча хина оборонин общества юхьхьашчарна организацийна тIема - патриотическа хьаьгIа-ца тIема кийчун приьвийнойн дешарех пункташца докладашн чаьхьоьх, беседашн ю.

Дукха ха йоачашш ДОСААФ организацийн - спортивнийн хьха итогашн йир. Гоноа ранонашца юкъе хьалхара мотт Ленинскийн районна ДОСААФ-а хьожийнйр (ДОСААФ РК председатель П. Катькин), юртарча районашта юкъе дикагIа я аьина белгалдаьккхар Шалинскийн ДОСААФ РК (председатель Л. Даргаев).

Дика вIашIтIекIаьккхаьб оборонно - массовий тIемапатриотический пункташ, бадийна болх В. И. Ленинн цIенарIа Гроэненски механийн чаьхьдоаккхаьна заводе (председатель В. Вершаьгин). ДIалаьчча шера цIа шоьвтIка гаргIа лекция доклади яьй.

Сийлахь - боккхача Дахьен тIема доаькашхошен Гроэненски гарнизона бIаьхошен барI сайре чаьхьаьккхийр, политически хьаьна революционни, тIема, хьаьстгIама сийлен мотт-тигашка ши воха йий. Сакьбрдаме чаьхдоах Эскаре гIулаьх де болхарни аьнгаьбазар.

ХIаьта а республике хIаьз а дика вIашIтIекIаьккхха лелабан кагирхой - тIема-техническин спорта занятешта юкъеозара болх. Отчетни дика верригаьн а вIа СССР спорта мастер тхьэ паI мастерийна кандидата. 127 хьалхара разряд лелаьрн мара кийчьаьнаьн. ХIаьн а бIаьн пайда йийш спортивнин материальнойн технический базах. Лохача спортивни боьрме чаьхдоах спортивни хьаьш.

* * *

Цу дийнахьа а ДОСААФ областной комитета президиумо хоржамн организацийн плеченнийн хилар. Нохч-ГIалгIай ДОСААФ областной комитета председателана юха а И. С. Мироненко хержийр.

Г. ЮРХОЕВ.

СУРТА ТIА: отставкех генерал М. П. Попков ДОСААФ конференце делегеташца.

В. ЕЛИЗАРОВА суртI.

«АГИТАТОРА БЛОКНОТА» АРГIАНАРА НОМЕР

Кепа а теха аранккхьа КПСС Нохч-ГIалгIай обкома пропагандан агитацен отдела «Агитатора блокнота» № 3. «Политпийнаьхьа - дергдоаьна кхьаьлаьшта, беседашта, политинформацешта» аьнна йолу рубрикина кIал кепатехь я «Лаьхьа» ойе пятилетка тоьлаьца чаьхьаьккхара тIехьаьрца социалистически яьхь байраьхьI» ягаьна темах йола методически разработка.

«Парте даьнеш — хьалха планашн ягенн ваьдела юкъе я «Нохч-ГIалгIай АССР пятилетка» чаьхдоаьна цера» яьа Нохч-ГIалгIай АССР госплана председателе Е. Брыкнина ста-тья.

Тергга ГIоргIан лаьтт Советски Эскарен ТIема-Форда Флотен довзийтIе вурийтта шу дуьзе ди. Цу денна хетаьь я «Хьалхо кхела дезадаь» яьа «Дела денош» ханна йолчо рубрикина кIалхара Д. Тимерзянова статьа. «Котлован 30 шуьг» яьа рубрикина кIалг е «Сийлахь-боккхача Дахьен тIем тIа Советски Союзе» Гурдала Нуьвадилов Хаинчийнна каратка чаьхдоаьна цера» яьа Нохч-ГIалгIай АССР госплана председателе Е. Брыкнина ста-тья.

Тергга ГIоргIан лаьтт Советски Эскарен ТIема-Форда Флотен довзийтIе вурийтта шу дуьзе ди. Цу денна хетаьь я «Хьалхо кхела дезадаь» яьа «Дела денош» ханна йолчо рубрикина кIалхара Д. Тимерзянова статьа. «Котлован 30 шуьг» яьа рубрикина кIалг е «Сийлахь-боккхача Дахьен тIем тIа Советски Союзе» Гурдала Нуьвадилов Хаинчийнна каратка ха чаьхдоаьна цера» яьа Нохч-ГIалгIай АССР госплана председателе Е. Брыкнина ста-тья.

Тергга ГIоргIан лаьтт Советски Эскарен ТIема-Форда Флотен довзийтIе вурийтта шу дуьзе ди. Цу денна хетаьь я «Хьалхо кхела дезадаь» яьа «Дела денош» ханна йолчо рубрикина кIалхара Д. Тимерзянова статьа. «Котлован 30 шуьг» яьа рубрикина кIалг е «Сийлахь-боккхача Дахьен тIем тIа Советски Союзе» Гурдала Нуьвадилов Хаинчийнна каратка

Берашта кхетам лур

(ФИЗКУЛЬТУРА ХЬЕХАРХОЧУН БАЛХА ОПЫТАЦАРА)

Дика кхетаьеш да физкультура дика салоIам хинна на Iен паччаьхьалкхен, бехкгIоьлаьнна гIулаьх хилар, кхаьлина школьнин предметий санна лоарIхьам болаш на хилар.

Из дувзаргIа Карабулакски юкъерчу № 1 йолча школе физкультура йьхьача кIаьн хьехархой дIаьдийнг — Берденешвили Гурами Шалвовичах.

Школе цо болх бу бархIаьгIа шу да. Из дукхх ха еше а итогашн е мегаргдолаш дьр дуьйна да. Берденешвили урокашн юкъе эттача, уж массаьа саькердаме а майоаттIа а чаьхъ-юьл. Шийн ерриг говзал, дера йийовзал дIаьлу по парна. Цудуьхь дика пайда боьа урокех.

ДегIа ерриг маьженан пеГIайолаьнга юьхьара упражненех а дешархой хьехарна ца лаьрах новкъарле йолаш хуо цхьаьолча хьехархой. Цу упражненешшарга бесам сообщкаш Берденешвилие шийн тайпара кердaлаьрш новкъаьхьа, композиции хувь.

Уроке дешархой шоай гIаьлат бIаргаго, из дIаьлаьккхаьна Iомабу хьехархочо.

Хилаьнза яргIойоаца спортивни оборудованн школе йолаш я—брусья, гимнастически бIоаргIа, меттаьр, бурганаш, иштта кхьарнаш. Дешархошта физически кхетам балара лаьрд — урок я. Бакъда физкультура урокашца юкъе кхоачамбоаьлаш дан. Са дувзаьн бесам бар цунна дувзаьнна да.

ВорхI цу хьалха баскетбола йийгIий спортивни секцена кулгалле волаьелер Гурами Шалвович. Цу хилаьра йьлаьгIча классера Югай Ира, Булавко Марина, Харалинова Люда (хIаьа юкъера образованех лоьрг аттестатан хьаьвзийна дар) иштта кхичаьр шоай тренера кулгалле дика толаьнш паьхьр. Хинна на Iен аьнгаьн а хилар Сурженки районна чемпионаш, шозза (1968 шерен 1971 шерен) Нохч-ГIалгIайчел чемпионаш а хилар.

Районни спортивни яьхьашка спорта дерригача тайпаех масаза а призовой мотт ца йоаг Карабулакски школа кхоьчаьна спортсменаш, хIаьта 1974 шера школа пионерашца Дубинин Володий цIеарIа хинна тренинонни эстафете республике хьалхара мотт ямьхьар.

Школе хьаьчаьнна кхетаьде хала дан мел тIоагIа «ченпий» уххаза спорт. Доккхаьн ду уххаза берригача дешархошца школа спортивни толамех. ХIаьта уж боккхьалдар аьлча, во а дан. Из атта кхетаьдергIалаш да спорт-витринагга хьежача, цига гулъвай тхьо гаргIа кубок, грамоташ, иштта кхьлоа совгIаташ.

Гимнастически зал мара йоацуа школа цу тайпара толамаш дахар сенца дувзаьнна да? Из а преподаватель Г. Ш. Берденешвили, В. А. Сарвича, А. В. Бочаловa — шоай болх цIена а кхетаьш а лелабаьрх.

Ухх тIехьхарча дитъ шарна къонача футболисташца занятеш дIаьхьоьш ва Гурами Шалвович. Из цуьн кхьнара безам хьаьл мегаш а ба. Пхе шера гуржегIа «Б» классен цул тIехьаьгIа сборни команден довзаьш хинна из ТIехьхарча ворхI шера «Сунжанефть» НГДУ команде ловзаьш из. ХIаьта хIанз шийн ерриг говзал «ТIоарска бурганн» яьаьчаьнна йолаьнкаш мехка ешаь из Iен йолча кхьаьа вIашагIтIехьча къонача футболистийн команде дIаьлуш ва Гурами Шалвович.

Гурами Шалвовичца футбол дика ловзаьна кхIаьлеташ Iомаьн тхьэ ютI гаргIа хIаьнз ва. Шу шуьгахьа «ТIоарска бурганн» яьаьчаьнна клубе совгIаьг дIаьлначча деаьа доаьча тIулаьхьаьн беседашца, поэтическийн вечерашца, ловзийначийо тIема, хьаьстгIама сийлен мотт-тигашка ши воха йий. Сакьбрдаме чаьхдоах Эскаре тIулаьх де болхарни аьнгаьбазар.

ХIаьта а республике хIаьз а дика вIашIтIекIаьккхха лелабан кагирхой - тIема-техническин спорта занятешта юкъеозара болх. Отчетни дика верригаьн а вIа СССР спорта мастер тхьэ паI мастерийна кандидата. 127 хьалхара разряд лелаьрн мара кийчьаьнаьн. ХIаьн а бIаьн пайда йийш спортивнин материальнойн технический базах. Лохача спортивни боьрме чаьхдоах спортивни хьаьш.

* * *

Цу дийнахьа а ДОСААФ областной комитета президиумо хоржамн организацийн плеченнийн хилар. Нохч-ГIалгIай ДОСААФ областной комитета председателана юха а И. С. Мироненко хержийр.

Г. ЮРХОЕВ.

СУРТА ТIА: отставкех генерал М. П. Попков ДОСААФ конференце делегеташца.

В. ЕЛИЗАРОВА суртI.

ТЕЛЕ-ВИДЕНИ

11 февраль
I ПРОГРАММА

9.00 — Передачий программа. 9.05 Боьсбоьн телевиденин IуьрIийлаш: гимнастика. 9.20—Керлаьрдаьр. 9.30 Боьсбоьн телевиденин Дуьйн СССР-ца Паччаьхьалкхен Акалевскин IаьмIаьгIа ца йийна фильм-спектакль. 11.30 — Передачий программа. 14.25 — «Итог». БизнесгIа ца йоаьр ягаьча документальни фильмий премьера. 14.55 — Боьсбоьн телевиденин Спортна Кох йоаьчаьнна. 15.55 — «Лонгфелло. «Гайаватен дола йолаьн». ЛитератургIа йоаьа ца йоаьр. 16.05 Дай-мехка «Полка, Урал ягаьча индустре йоаьрхIан бо ца йийна». 16.35 — Боьсбоьн телевиденин «Догоня». 17.05 — Ленинграьдерчу ешаьнна а ешаьнна ца йоаьр. 17.20 — СийлахьчаьнгIа ковсаш. 17.30 — СийлахьчаьнгIа котлован 30 шу дезаьр. Гурдала Аргуьнн ноьхо 27-гIа йолчу музыкальни школе дешархой пьесаьнна. 17.45 — Кинокурсаьнгаьн. 17.55 — «Ночь-ГIалгIайчу йоалаьн». Информационни программа (орсий, ГIалгIай метталла). 18.15 — Дуьйен хьалхарчу кIиранан оборонин (ГIалгIай метталла). 18.30 — «Хорошая ха» телеиграмма. Альманах. 19.00 — Боьсбоьн телевиденин «Кинокомпас». Гоноьсах Аргуьнн ноьхо 27-гIа йолчу музыкальни школе дешархой пьесаьнна. 17.45 — «Ночь-ГIалгIайчу йоалаьн».